

تەكىنى كاركردن لە راديو و تەلەفزيون (هونەرى پىشىشىرى)

بەشى راگەياندىن - قۇناغى سىيىم /

ناوى ماموستا: مهدى شعبان محمد (2020-2021)

(هونەرى پىشىشىرى)

پىشەكى

بىزەر لە هەر دەزگايىھەكى مىدىيابى بىت خاوهنى ئەو زارەيە كە كشت ھەوالەكان بۆ وەرگەر دەگوازىتەوە، بەمۇ واتايىھى كە گەيەنەرى رووداوهكانى رۆزە بۆ وەرگەر، ياخود بە مانايدىكى دىكە تىركىرىنى زانيارىيەكانى وەرگەر (بىنەر، بىسەر)، بۆ ئەو ئارەزووھى ھەيەتى لە رووى ھەوالى ئابورى و رامىارى و وەرزشى و ياخود هەر رووداويكى دىكە.

زۇرجارىش سەركەوتى كەنالىكى مىدىيابى بىنراو يان بىستراو بەندە بە ئاستى تواناي بىزەرەكانىدە بەمۇ پىيەرى بىزەر دەبىتە شوناس و پىناسەرى كەنالە مىدىيابىكەن.

بىزەرى كورد لە كەنالە كوردىيەكان نەيتوانىيە بە شىوهەيەك دەركەۋى كە وانىشان بدرى پىوهندىيەكى راستەخۆى لەگەل بىنەرەكانى ھەيە و بىنەر ھەميشە ھەستى كردووە كە لە نېوان خۆى و بىزەردا شاشەيەك ھەيە كە لىكىيان جىا دەكتەوە، بىنەر دەپىن ھەست بكا بىزەر بەرامبەرى دانىشتۇوە و قىسىمە لەگەل دەكە، كە ئەم حالەتەش تا ئىستا نەتوانراوە ساز بکرى، زۇر كەنالى كوردى ھەن كە هەر كەسىكى بە روخسارى جوانيان بىنى دەيکەنە بىزەر و لە راستى دا سەنگى بىزەر دىننە خوارى.

ماوهى چەند سالىكە كەسانىكى باش توانىويانە خۆيان پىن بگەيەن و وەك بىزەرى سەركەوتۇو دەركەون، بىزەرى: هونەرە، پىشەيە، زانستە، پىويسىتە بەھەر و تواناي ھەبىت، پىويسىتى بە روشنبىرىي و زانيارىيەكى باشى ھەيە، چۈنكە قىسەكىرىن بەرامبەر بە مايكروفون لە راديو و بەرامبەر بە كاميرا لە تەلەفزيوندا كارىكى ئاسان نىيە.

بىزەر كېيىه؟

وشەكە لە بوارى رۆژنامەوانى و راگەياندىدا بەكاردەھىتىرىت " لە رووى زمانەوانىيەوە ئاماژە بۆ ئەمۇ كەسە دەكتات، كە وتهىيەك يان قىسىمەك ئاراستە بەرامبەرەكەي دەكتات، بەلام وەك زاراوه بىزەر بەمۇ پىشەيە دەوتلىق كە كارى (بىزەر) يى بۆ راديو و تەلەفزيون و كەنالەكان دەكتات" (الطراونە، 2014: 13).

شارەزايانى بوارى مىديا چەند پىناسەيەكىيان بۆ بىزەر كردووە، بىزەر ئەو كەسەيە كە ھەوالەكان پىشىكەش دەكتات و بلاۋىدەكتاتەوە، هەر كەسىك ئەم كارە بكتات دەتوانى ناوى بىزەر وەرېگەرتىت. (چولى، 2018: 228)

بیژه رئه کەسەیە کە پیشەکەی، گواستنەوە و پیشکەشکردنی زانیاریيە بە جەماوەری بیسەر و بینەر، بە بەكارھەتىانى دەنگى خۆى بە هوى راديو و ئامرازەكانى دىكەي بىستان. (چولى، 2018: 229)

سەرەرايى بەھەرەو (الموهبة) و لىيھاتووبىي (كەفانە) و تواناي رۆزئىنامەوانى، چەندىن فاكتەرى سەرەتكى هەن، كە پیشەي بیژەرە دەسىپىنن و رۇلىكى گەورە و كارا دەگىرە لە سەركەوتى. (الخوالد، 2004، لا 23)

پیویستە بیژەرە هەوال رۆزئىنامەوان بىت، چونكە بە تەنیا بیژەربۇون بەھېن ناڭاداربۇون لە سیاسەتى هەوال و ناوەرۆكى هەوال و زمانى هەوال سەركەوتىن مسوگەر ناكات، واتا بیژەر ئەگەر ھەست بە هەوال نەكت، ناتوانى بە باشى ناوەرۆكى هەوال بگەيەنتى، نەك ھەر ئەوه، ھەول و ماندوبۇونى ھەوالسازەكان و تىمى ھەوالىش بە فيرق دەدات (چولى: 2020، لا 263).

بیژەر، رووخسارى سەرەتكىي شاشەيە، ئەو كەسە سەرەراستو راستگۆيىيە كە زانیارىيەكان دەگوازىتەوە، ئەو ھىماو نىشانەيە كە كەنالى باش لە خەرآپ چوودا دەكتەمەوە، بە دلنىايىيەوە ھەر ئەويشە پەيامى راگەياندىنەتىپەت بە رەوت و ئاراستەيەكى سىاسيي دىيارىكراو دەگوازىتەوە. ھەندىك كەنال، چ ئىزگەيى بن، يان تەلەفزىيونى جەخت لە سەر شىۋە دەنگى بیژەرە توانا پىشەيەكەي دەكتەمەوە، ھەلبەته ھەر بیژەريكىش لە سەفرە دەست پى دەكت، بۇيە زۇر پیویستە پەرە بە سەرجەم تواناكانى خۆى بدات و كارامەيى و بەھەركانى بە تەواوى مشتومال (صقل) بکات، وەكۆ چۆن پەيكەرتاشىك بەردى ئاسايى مشتومال دەكت، بە بن لەبەرچاڭىنى ئاراستە سىاسييە جياوازەكانى وىستەتە تەلەفزىيونىيەكان، گومان لەۋەشدا نىيە كە خەسلەتى بیژەرە سەركەوتۇو پیویستىيەكى ھەرە لە پىش و ھاوبەشەو لايەنە راگەياندەكان جياوازىيان لە سەرى نىيە.

بهرنامه‌ی تله‌فزيونى

تله‌فزيون يه‌كike له گرنگترین وکاريگهرترين دهزگاي راگه‌ياندن، وتواناي گواستنهوه‌ي دهنگ وينه ورهنگ ولقين وجوله وکاريگهره‌كاني بو بينه له ناستيکي نايابه و به کواليتی و تهكنيکي زورباش.

تله‌فزيون بهربهلاوترین و پر جه‌ماهرترين هوکاری راگه‌ياندنه له جيهان که سنوري کيشوهره‌كاني دونيا تيده‌پمرينيت، و بينه به ئاسانى له ماله‌وه ده‌توانيت جيئز له همو بهرنامه و هموال و فيلم و گورانى .... و هتد وربگريت.

ناوه‌روکى تله‌فزيون له چى پيكتىت

1- هموال

2- دراما و هك فيلم وزنجيره و شانوگهرى وينه‌کراو.

3- گورانى و ميوزيك.

4- گواستنهوه‌ي هملکهفت و رووداوه‌كان (ورزشى ، کومه‌لایه‌تى ، سياسي ، دينى ...)

5- بهرنامه‌ی تله‌فزيونى به ههمو جورو قالبه‌كاني يوه.

بهرنامه‌ی تله‌فزيونى :

بيروكىك يان کومه‌لله بيروكىك له چوارچيوه‌كى تله‌فزيونى دياريکراوه دا له رينگاي وينه و دهنگ و وورده‌كارىيەكانيه‌وه ده‌گاته بىنهرى بو جىبه‌جيكردنى ئامانجىكى پىشوهخته.

پولىنى بهرنامه‌ی تله‌فزيونى:

بهرنامه‌ی تله‌فزيونى لەسەر چەند پۇھەرىك پولىنده‌كريت:

1- ئارمانچ وئەرك. چى ئامانجى هەيە (گەياندنه ، كات بەسەربردنە ، زانسته ، رىكلام ...).

2- ناوەروك. (دينى ، سياسي ، ئابورى ، ورزشى ، روشنېبىرى.....).

3- جه‌ماهر (گشتى يه ، مندالانه ، گەنجانه ، ئافرەтан ، يان چىنلىكى دياريکراوه ، .....).

4- خولي بەخشكىرن (روزانه ، حەفتانه ، مانگانه ، نيو مانگ جاريک ، .....).

5- كاتى پىكىشىرن (بەيانيان ، نيوەرو ، ئىيواران ، درەنگى شەوان .....).

6- زمان (زمانى يەكىرىتىويى ، سورانى ، بادينى ، زمانى نورمالى جاده ، زمانىكى بىگانه .....).

7- شىواز و چوارچيوه و قالبى هونھرى (گفتوكويى ، دېبەت ، قسەكردنى راستەوخو .....). وئەمه گرنگترین پولىنه چونكە وەك چونەژۈورەۋەيەكە بۆ بىياتنانى بهرنامه‌ی تله‌فزيونى.

گرنگترین چوارچيوه و قالبى بهرنامه‌ی تله‌فزيونى:

- 1- گوتن وقسەكىدىنى راستەوخو (قالب الحبيب المباشر).
- 2- گفتۇرىيى و ديمانە (قالب الحوار والمقابلة)
- 3- دىبەت (قالب المائدة المستديرة (الندوة))
- 4- قالبى بەشداركىرى جەماۋەر(قالب جمهور المشتركين)
- 5- قالبى دادگايى (قالب المحاكمه)
- 6- قالبى فيلم و پېشىشكارى بەرئامە (قالب الفيلم ومقدم البرنامج).
- 7- قالبى پېشبركى (قالب المسابقات).
- 8- قالبى ھەممەرنگ (قالب المنوعات).
- 9- قالبى بەدواچۇون (قالب التحقيق).
- 10- قالبى بەرئامە تايىبەت (قالب البرنامج الخاص).
- 11- قالبى گوفارى تەلەفزيون (قالب المجله التلفزيونية).

تەكىنى كارىرىن لە راديو و تەلەفزيون (ھونھرى پېشکىشىرىن)

بەشى راگەياندىن - قۇناغى سېيىم /

ناوى ماموستا: مەدى شعبان محمد (2020-2021)

ئاماھەردىنى بەرناھەمى

ئاماھەردىنى ھەر بەرناھەمىنى تەلەفزيونى لە چەند قۇناغى تىدەپەرىت:

1- ھەلبىزاردىنى بېروكەي بابەت (اختيار الفكره او الموضع).

باشتىرىن رىيگا بو ھەلبىزاردىنى ھەر بابەتىك كۆكىرىنەوهى بېرۇ راي جىوازە لە نابىرى چەند كەسىك و دانى زورتىرىن بېروكە ، وپاشان گەنگەشەكىرىنى ئەم بېرۇكانە وپەرمەپىدانى بو دانانى بەردى بناغەي ھەر بەرناھەمىك. دىسان لە رىيگاى ھەستكىرىنى بە كىشە لە ناو ژيوار و كومەلگادا، وله رىيگاى خوينىنەوه ولېكولىنەوهى زانستيانە كە سەر چاوهكى گەرینگەن بو كىشەي بەرناھەكانى تەلەفزيونى. ئەوهى بو ھەر بەرناھەمىكى تەلەفزيونى گەرینگ دەبىت ئەم كىشەيە لە لايەن زورىنە جەماوەر جىڭاى بايەخ بىت، يانىش كۆزارتىت لە رەھۋەت و كەلتۈرى كومەلگا بىكەت.

2- دىيارىكىرىنى ئامانجى بەرناھە (تحديد الغرض)

ئايد ئامانجى بەرناھە چى يە (گەياندىنە، كات بەسەربرىدىنە، زانستى يە ، رىكلام ...).

3- دىفچۇون ولېكولىنەوهى زانستيانە و كۆكىرىنەوهى زانىيارى (البحث العلمي) أو جمع الماده العلميه

ئەم قۇناغە پاش دەستتىشانكىرىنى كىشە و بابەت دىيت كە تەھواولە سەر بېروكە كى دىيارىكراو رىيکەوتىن و ئامانجى بەرناھە دىيارىكرا ، وئەم قۇناغە تا كوتايى جىبەجىكىرىنى بەرناھە بەردىۋام دەبىت ، وله رىيگاى خوينىنەوهى پەرتۈك و سەرچاوه و بەلاۋكراوه و روژنامە وتورى ئەنترنېت. ھەرۋەھالە رىيگا پەرسىياركىرىن لە كەسانى شارەزا و تايپەتمەند و پەيپەندىدار .

4- دانانى پلانى بەرناھە و نۇوسىنى سيناريو (كتابه خەنگە البراماج والسيناريو)

لىرىدە جورە سيناريو ھەمە يەكەميان نۇسېنى تىكىستى تەھواو بو بەرناھەكە و سينارىست ھەممۇ رەگەزەكانى بەرناھە كونترول دەكەت و ووردهكارىيەكانى بە تەھواوى دەنۇوسىت لە سەرەتا تا كوتايى. دووھەميان تىكىستى نىمچە تەھواو كە زىياتر وەك پلان دادەرىيىت و هىلى گەشتى دىيارىدەكىرىت ولايەنەكانى بەرناھە دادەنرىت.

ئەوەی گىنگ دابەشىرىنى بەرnamەيە لە سەر چەند تەھۋەك كە لە تەھۋەرەك كە سەرەكى و لاوەكى پىكىت و لە هەر تەھۋەرەكى سەرەكى و لاوەكى دا چەند پرسىيارى سەرەكى و لاوەكى ھەن. دابەشىرىنى تەھۋەرەكان دەبىت لە سەر كاتى بەرnamەكە بىت و دانانى پرسىيارەكان بە پىيى ئامانجى بەرnamەكە بىت.

نەمۇونە

بەرnamەكى 28 دەقەمەيى وا باشە لە سەر 4 تەھۋەر دابەشىلىرىت وبو ھەر تەھۋەرەكى 7 دەقە دابىت. وبو ھەر تەھۋەرەكى دوو پرسىيارى سەرەكى و دوو پرسىيارى لاوەكى دادەنرىت. لەگەل رەچاواكىرىنى كاتى ناوېرۇ رىكلايمەكان لە ناو بەرnamەكە.

تەكىنى كاركردن لە راديو و تەلەفزيون

بەشى راگەياندن - قۇناغى سېيىم /

ماموستا: مهدى شعبان (2020-2021)

پىداويسىتىهكانى كاركردى بىزەر و پىشىشكار (مستلزمات عمل المذيع و المقدم)

لە كاتى ئىشكىرىن و بەريوبىرىدىنى كارى روزانەي خوى بىزەر و پىشىشكار پىويىستى بە زۆر شت دەبىت، كە هندىكىان مادىنە و هندىكى تر مەعنەوی و دەرونىنە و دەبىت هەول بىدات سەرەددەرىيەكى باش و سەركەوتتو لەگەل واقع وزىوارەكە خوى بىكەت، سەرەددەرىيەكە بىزەر و پىشىشكار لەگەل چەند لايەنەك دەبىت:

1- سەرەددەرىيەكەن لە گەل ستافى كار وەك (دەرھىنەر، ئامادەكار، بەرھەممىنەر، تەكىكار ، وينەڭر، پەيامنېر، ..... ھەنەد)

2- سەرەددەرىيەكەن لە گەل كاميرە (گوشە ، گرتە ، جولە)

3- سەرەددەرىيەكەن لە گەل خودى خوى (ئامادەكىنى خوى ، دەرونى ، مەعرفى ، زانسى ، ..)

1- سەرەددەرىيەكەن لە گەل ستافى كار:

روزانە بىزەر و پىشىشكار تا ئەم كاتەي دەچىتە ناو راستەخوا يان ناو ستوديو سەرەددەرى لەگەل زۆر كەس دەكتات وەك ئامادەكار و ھەوالىساز و پەرۋىسىم و بەريوبىسىم و بەرناامە و بەش و دىزايىنەر جل و بەرگ و ماكىيەر (ماك ئاب) ... و ھەنەد. دىسان كە چوو ناو ستوديو ولايەت دىسان سەرەددەرى لەگەل زور كەسى تر دەكتات وەك دەرھىنەر و يارىدەدرەكانى و كاميرەمان و ئىنئارىست و ئەندازىيارى دەنگ ... و ھەنەد. لىرە ئەمە پىويىست بىت لە سەرەددەرىيەكەن لەگەل ئەم ھەموو ستافە چەند خالە:

أ. هوشىيارى وورى.

ب. تەركىزەكى بەرزا.

ج. روو خوشى و دەم بە خەندەبى.

د. وەرگەتنى رەخنە بە سینەكى فراوان.

ر. پىشىش كەرنى پەرسىيار ئەگەر پىويىست بو لە كاتى گۈنجاو.

ز. لەمەك تىمەگەشتىنىكى تەواو و وەرگەتنى رىننمایەكان.

ھ. وەرگەتنى دەنگەكانى ستاف و جاوازكەرنىان كامە دەنگى كى يە چونكە لەوانەيە لە يەك كات دا دەنگى دەرھىنەر و پەيامنېر و دەنگى تر بىتە بىستن.

ۋ. چەندى بتوانى خوت راگە لە سىنگ لىدان و صراعاتى كەسى.

ى. ھەست بە بەرپەرسىيارەكى كومەل چونكە ستافەكە ھەموو ئىشىدەكتات و بىزەر دەرددەكمەۋىت.

2- سهر دهريکدن له گەل کاميره (گوشە ، گرتە ، جولە).

ئەوهى بىنەر لە شاشە تەلەفزىيون دەبىنىت لە رىگاي چاوى کاميره دىتە دەرى، ئەوجا چ بە ئەرىنى يان نەرىنى. لىرە بىزەر دەبىن بزانىت چ كاتىك راستەخو تەماشەي کاميره بكتا يان روو لە چ کاميره دەكتا، وەركاميرەك لە چ گوشەيەك دانرايە وناو وۇزمارە ئەو کاميره چى يە يان چەندە، و ئايە جولەي ھەيە يان نا و بە چ گرتە دەرەدچىت. ئەو ھاۋىكىشەي كە وەك ستابدارتىك دادەرىت کاميراي جىڭرى ناو ستوديو ژمارەيان يەك زياترە لە ئەو كەسانەي كە لە شاشە دەرەدچن ، واتا ئەگەر يەك كەس بىت پىوستى بە دوو کاميره ھەيە وئەگەر دوو بىت پىوستى بە سى كاميره ھەيە.... وەت.

1- گوشە : گوشەي کاميرا زور گرنگە چونكە قەبارە وجوانى و خەتىگشتى بە پانى وستۇنى دياردەكتا. زوربەي دەرەتىنەرەكان يەك کاميره دادەنىت كە بە گوشەيەكى فراوان تىدا ھەممو دىكور وئەرزىبە دياربىت، وکاميرەك بە گوشەيەك دادەنرىت كە لە بەرامبەر دەم وچاوى بىزەر بىت و ئوتوكىيى لە سەرە كە ھەممۇ تكىستى ھەوال و بەرنامائى لە سەرە، لىرە بىزەر ئەبى تەركىزى زياتر لە ناوهندى چا و عەددەسە ئەم کاميره بىت چونكە بە کاميرەيە چاوى بە چاوى بىنەرى دەكەويت وپەيامەكە پېش قىسىكىن دەن بە چاوى بىزەر دەگاتە بىنەر. زىدەبارى دانانى کاميرەي سىيەم ئەگەر هات دوو بىزەر بون يان مىوانىك ھەبىت.

2- گرتە: گرتە ئەو بەردىناغەيە كە بىنای ديمەنى تەلەفزىيونى لە سەر دادەنرىت، بىزەر دەبىت بزانىت ھەر کاميرەك لە سەر چ گرتەيەك دانرايە ئايە گرتەكە كشتى يە يان ناوهندى يە يان نزىكە. لە ھەر سى گرتەكانتىش دا بىزەر دەبىت زور وورد وبە حەزەر بىت وھىج جولەكى نا شياو نەكتا چونكە لەو لەحەزەيى كە كەوتە ناو لايف ھەممۇ شەتكە لە سەر حىسابە و نابىت ھەلەكى بچوکىش بكتا. لىرە ئەوهى گرنگ بىت ئەوه لە گرتەكان ئەگەر كشتى بىت دەتوانىت لەقىن وجولەي جەستە ھەبىت ئەگەر پىوست بولەك هات وچوو بە تايىبەت ئەگۈر بە پىوه ھەوال وبەرنامائەكە پېشكىش بىرىن، لە گرتەي مىدىام وناوهندى دەتوانىت جولە ولقىنى دەستەكان ھەبىت ئەگەر رامان بەخش بىت، وله گرتەي نزىك وکلۇز دا زياتر تەركىز دەكىزىتە سەر دەم وچا و جولانەوهى برو وچا وپېكەنин وتورەبون كە ھەممۇ پەيامەرن لەگەل ووشەي سەر زمان وقسەكىن.

3- جولەي کاميره: جولەي کاميره بو دوو حالەت دىت يەكىان جەمالى يە دووهەميان دەلالى، يەكەميان كە زياتر لە بو جوانى يە وزياتر بە كرىن وشارىق وينەدەكىرىت لىرە نورمالە وسرۇشتى يە ئەگەر بىزەر لەگەل ئەم جولەي کاميره رۇوی خوى نە گورىت بەلكەي ھندىك جار دەرەتىنەر ئەو بە بىزەرى دەلىت، دووهەميان دەلالەت لە شەتكە دەكتا ئەويش كاتى جولەي کاميره بە پان بىت يان تىلى يان دولى يان .... ھەت، لىرە دەبىت بىزەر لەگەل جولانەوهى کاميره رۇوی خوى بگورىت چونكە ھندىك جار دەرەتىنەر دەيەويت پەيوەندىبىيەكى دروست بكتا لە خالى يەكەم بو دووهەم يان لە بابەتى يەكەم بو دووهەم يانىش لە بچوڭ بۇ گەورە وله گشتىگىرى بو ووردەكارى، ئەمەش ھەممۇ لەگەل قىسەكانى بىزەر ئەبى يەك بگەنەوه.

3- سهردهريکردن له گەل خودى خوى (ئامادەكىن، دهرونى، مەعرفى ، زانستى،.....)

راوەستانى بىزەر بەرامبەر كاميرە بە واتاي ئەوه دىت كە بەرامبەر جەماوەرىكى زور لەسەرانسەرى دونيا وله ھەمۇو تەخ وچىنهكانى كومەلگا رادەوستىت، له بەر ئەوه بىزەر دەبىت ئازازو و مەوهەبىكى زور گەورەي ھەبىت تا بتوانىت پەيامەكەي خوى بدانە جەماوەر. ئامادەبۇنى بىزەر يان پېشىشكار لەم خالانەدا پېيوىستە:

- كەسايەتى: ئەم زاراوه زىاتر له ناو كومەلگادا بە واتاي سيفات ورەفتاركردى ئەرينى لە لاى تاك دىت لە گەل دەرەوبەر، ئامادەبۇنى كەسايەتى بە واتاي ئەوه دىت ئايە كومەلگا تا چەند پېشوازى لە كەسايەتى بىزەر دەكتات وتا چ رادە لاى جەماوەر مەقبول و خوشەويستە. چەند سيمىز گشتى ھەن بو بىزەر وەك گرنگى دان بە روحسار و جل وبەرگ و سلۇك ورەفتاركردن لە گەل مىوان وزمان شرينى وزمان زانى .... هەت، كە زىاتر بىزەر مەقبول دەبىت لە لايمەن جەماوەر.

- دهرونى : لايەنى ئامادەبۇنى دهرونى لاى بىزەر زور گرنگە تا چ رادە دەتوانىت كونترولى رەفتار وقسەكانى خوه بکات دور لە دەمارگىرى و لايەنگىرى ، ھەروەها دور لە دوونىلى و دل راوكى و توئىر و قەلقى و.... هەت.

- زمانى: چەندىن شارەزايى لە زمانەكانى دونيا ھەبىت زىاتر ھېزى دەيداتە كەسايەتى بىزەر وله يەك زمان دا چەند توانى گورىن زارا و ووشەي ھەبىت زىاتر پەيامەكەي لاى جەماوەر مەقبول تر دەبىت. لىرە زور پېيوىستە شارەزايى لە زمانى نۇوسىن وزمانى جادە (العامىه والفصحى) ھەبىت. يان زاراوهكانى سورانى و بادىنى و كرمانجى .... هەت.

- زانست و مەعرىفە : لە سەر دەمى ئىستا دا تەنها شارەزايى لە خويندەھەي ھەوال بەس نىيە بەلكەي دەبىت باڭراوهندى ھەوالەكەش بزانى، كاتى ھەوالەك لە سەر تۈركىيا يان شارى ئامەد دەخوينيت بزانىت دەكەويتە چ لايەك و بە چ زەنگىنە لايەنى ئابورى و كومەلايەتى وسياسى ... هەت شارەۋايىت ھەبىت. دىسان بزانى چوون ناوەكانى كەسايەتى و شار و ناواچە و قەزايەكان چوون دەگۇرتىت و دەخوينىت.